

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 2. Quidnam alabastrum? & quod vnguentum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

officia praestabat, demones eiectos existimat. Quod si verum est, valde mirum est, tam celestis potentiae. Non enim mirum est, mulierem tantam calamitatem constitutam omnia tentare, ut liberetur: at interpretes id singulare in Magdalenam observarunt, eam non alicuius beneficii temporalis indigam ad Christum accessisse, sed solam animae salutem quaesivisse: cum alii contra morbos, & demones remedia petunt venientes.

Mirum etiam videtur miraculum adeo nobile Lucam non suo loco narrasse, praesertim cum ad rei occultas, hoc est, remissionem peccatorum confirmationem magnopere faceret: Nec enim Simon de peccatorum remissione dubitaret, si demones eiici videret.

Mihi duobus modis difficultas posse tolli videtur. Primus est, ut Mariae peccata demone immisso punita censentur: deinde eam Christus liberavit eo tempore, quod prandium antecessit: Nam ut dicitur Luc. 7. 19. Misit ad eum Ioannes & vinculis & quaesivit: Tu es qui venturus es? &c. & v. 21. In ipsa autem hora multos curavit a languoribus, & plagis, & spiritibus malis & ceteris multis donavit visum.

Eo tempore Mariam demone liberatam arbitror, illa enim disputatio de Ioanne invitationem praecedat. Illa vero se liberam videns, & causam peccati recognoscens, gratias actura, & veniam peccatorum petura venit. Non ignorabat porro plurimum demonibus in libidinis mancipia permissum esse. Alnodai meminerat, & septem procorum quos geniali nocte demon occidit. Erat igitur peccatrix, & prostituta pudicitiae, sed ex merito deinde energumena ad breve tempus: vnum forte aut alterum diem: ut publicanum nondum fuerit.

Alteratio mihi probabilior videtur. Mariam a demonibus oblectam, eoque modo lasciviam, & luxuriam punitam fuisse, ita tamen ut neque ipsa neque alij cognoverint, donec pulso hoste res manifesta esset.

Enim quos demon in potestatem suam redegit, alios mox interfecit, ut illum de quo Delrio lib. 3. p. 1. quæst. 7. dicitur. Quando ad fordes libidinis sacrilega voti violatio, & scandalosa stans ratione vice accedit: minus mirandum. Sed exemplum tamen dabo: quod si recentis memoria, multis notissimum, sine horrore tamen neque memorari loci nomen taceo. In Flandria comitatu prioratus pluribus ibi numeris monachi debeant, reganeones & c. ubi maritima sua cuique erat, nec pudor vilis aderat, simul belluari & libidinari, quadam die in seram noctem copulationis protraxerunt qui minus scelerosus: sat ait Basilio, Venerique datum: Deo gratias saltem. Ego vero subinfert alius provocator, exodemoni gratias ago, & agendas censeo cui operamur. Et cum ipse mensa relicta, ruit in cubilia. Singuli cum sortio vix de cubo erant, ecce tibi in triclinium, vi ianua reforescit Demon, magni, viri & trucis viri specie, habitu venatorio, & cum eo totus duo parvuli obambulat, & lectos circumspicit toruo vulnere deinde horrenda voce, ubi qui mihi gratias egit? adsum referam. Lecti abstrahit pavantes, & ferme praemetu animam effugantem, trahit coisubet infigi veru, & luculento igne probe affari parent promprie assatur infelix, emoritur planissimose, ceteri praeforidine assu corporis nidore implentur. Demum venator ad superstitibus stragulis crepantes vix vivos: digni res etiam aut pari supplicio, nec deest voluntas mihi. Vetur vi maiore. Inuitus abeo & moneo: respicite aut manent terribiliora. Disparent larva, nec tamen his alius animus reddit, vel vox, nisi clara iam luce. Vbi surrexere collegam inveniunt mortuum, & ne visum inane putet plene assatur. Haud scio an ab aliquot seculis, quidquam ad exemplum vtilius acciderit: scio locum & ordinem: sed vtrumque silentio innotet.

Alios vero ita infidet, ut diu dubium sit, an tali ab hospite teneantur, dum neque signa certa dat suae praesentiae, nec ita torquet, ut ab operibus vilitatis impediat, aut si id faciat, eo modo, & tempore facit, ne constet in publico. Neque enim illi par in omnes obfessos potestas. Quam de re tum alios, tum vero Petrum Thymum de demoniacis videre licet.

§. 6. Non desunt etiam, qui vnum eundemque Simonem arbitrentur, cum apud quem in Galilaea, & apud quem Bethaniam Dominus vinctus est. Augustinus dixerit esse demonstrat. Ille in Galilaea, hic Bethaniam domum habet. Hic leprosus, ille Phariseus, cuius in Christum non erat tanta benevolentia, quam huius, qui Christum in media invidia, & flammâ odiorum, amicitiam professus inuitat: amicus etiam Lazari & sororum, quae domi eius cenant, & ministrant. Quamvis autem illa in Nain vinctio non contigisset, non tamen in Bethaniam facta esset: non enim eo tempore Bethaniam Iesus aduenit. Potuit quidem Phariseus fuisse leprosus, verum si vnus idemque fuisset, credo hoc adiecto Pharisei nomine Evangelistas dicturos fuisse.

QVÆSTIO II.

Quidnam Alabastrum? & quod vnguentum?

§. 1. **A**labastrum, velut Cicero nominat Alabastrum, lapidis, suae gemmae species est, quae in vascula vnguentis servandis idonea excavanantur. Illis enim conservandis idonea est lapidis natura, frigida, minimeque porosa, sed spissâ soliditatis, ne facile transfudent. Vnguenta Alabaistro servari solita Cicero etiam docet: quibus Alabastrum plenus vnguento putere videtur. Quin refert in Thalia Herodotus: Ἀλὰ βαστρὸν ἰσὺς Ἰσθίου regi à Cambyse Persâ missum. De Alabastrite lapide vide Plin. lib. 36. cap. 8. Alabastrum igitur vsum in his deliciis erat: atque hinc etiam alia vasa, nempe crystallina, quae erant vnguentis deputata, vocabantur Alabastrina, uti nunc vocatur omnis pecunia. Epiphanius de mensuris, Alabastrum ait vasculum vitreum, capiens libram olei, mensuram sextarii dimidii: Alabastrum autem vocari propter fragilitatem: alij vocant ἄλδρα, quod anis careat. Hinc noster Maldonatus & alij putant Alabastrum non fuisse: quod dicatur effracto Alabaistro effudisse, firmior enim Alabastrum, quam ut frangi facile queat: servari autem preciosum vasculum ad alia vnguenta conveniens videbatur: confirmatur etiam illa sententia ex Syro, in quo est ܐܠܒܐܣܬܪܐ inudatorium, effusorium, à ܐܠܒܐܣܬܪܐ effundere. Verum cum nihil impediat, proprietatem dictionis retinere malo, ut vere Alabastrum dictum fuerit, non alterius generis vasculum. Si quidem illud superesset, quod Constantinus Magnus in foro Constantinopolitano, Honorius honestiore loco collocavit, teste Suida in verbo ܐܠܒܐܣܬܪܐ, iam causa decisa esset, nunc nullum aliud est, nisi ex textu siquum. Alabastrum fragile esse indicat Epiphanius, & verum est si excavetur, ut tenuia sint latera, id autem facere artifices solent, potuit igitur malleolo, aut alterius rei illi facile frangi: hoc autem ad magnificentiam spectabat, non vnguentum modo profundere, verum etiam vasculum preciosum contingere. Sic enim amorem, & venerationem suam erga Dominum mulier omni ratione demonstrat. Quin etiam mysterium indicatur. Fracto & aperto Christi corpore in cruce, vnguentum quod toto orbe suavisime redoleat, effusum, Harpocration in Demosthene legit Alabastrum thecas.

Duo Simon
nes. 60

Alabastrum
vnguentis
idoneus.

An vitrum
fuerit.

nam Luc. 7. & Ioan. 12. mulier illa se vinxit pedes. Denique ^{ut} non potantur, ideoq; nec vocantur potabilia, vt medicamenta, quæ agris nauscant bus ingeruntur.

VERSUS S. &c.

*Videntes autem discipuli, indignati
sunt dicentes: ut quid perditio hac?*

OVÆSTIO I.

Cur unctionem tam sumptuosam Christus
admisit?

§. 1. **M**ultos facti sui habuit calumniatores de-
uota Deo mulier, vnicam, sed qua omniū
ora clauderet, causæ optimæ patronam, sapientiam
Dei. Nec desunt qui delicias illas vix excusent. Socra-
tes apud Xenophontem, vnguenta planè repudiat,
μὲν γὰρ ὡς ἐστὶ: Solon etiam, & Spartiata legibus ve-
tuerunt. Contra illa multa Terullianus, & imprimi-
tus Clemens Alexandrinus lib. 2. Pædagog. cap. 8. Στε-
φανὸν ἢ ἡμῖν, ἢ μύρων χρηστὸς ἐστὶ ἀναγκαῖα, ἐξοκεί-
λεις ἡδὲς ἡδονὰς, καὶ εὐδαιμονίας ζητήσεως τῆς νυκτός. εἰδ' ὅτ'
ἀλάστορον μύρον αἰσχρὸν τὸ δέειπνον τὸ ἄριον κομιέπειον
ἢ γυνὴ τὴς πίδας ἡλευσέν ἐκ νεύρου καὶ ἔσιν αὐτὸν
Coronata & vnguentorum vsus minime nobis est necessarius
in linat a voluptates, & pergruam, propinqua maxime no-
bis Scio mulierem in cæci accepisse alabastrum vnguenti, vn-
ctæ Domini pedes, &c.

Deinde postquam vnguenta enarrasset, Aristippi, Simonidae, & aliorum mores præter rationem luxuriantium, addit: *ὁ ἀρετὴ ἐν δυνάμει παρὰ αὐτοῖς. Νάρδις ἰν' ἄλλοις ἀβίλλῃ ἔσται.* Dehortatur autem quod faminarum, Christianarū bonus odor sit virtus, vnguenta vero effaminetur. *μαλ' ἄκοῦν ὃ τοῦ ἔλαιου μύρον ὄν, οὐκ αἰσθάνεται τὰ ἴδια τὰ γενικά. ὁ δὲ θεὸς οὐ δύναται: μάτην.* Non existimandum, cum vnguentum sic oleum lentens ab eo generatos mores effaminari: Maxime: curigitur Christus tantas delicias admittit, p̄feritum cum pedes vnguntur, quod Orthonis inuentum esse & Neroni principi suggestum ait Plin. Clemens non dissimili modo coronarum odoramenta reprehendit. Plinius iuuiat nos pedum negar vñctione, quod ad odoratum non perueniant, aut sane exigua porro, Clemens coronarum odores supra sensum odorandi positos esse inutilis contendit.

Initio quidem non res ipsa, sed vsus rei laudandus
aut culpandus est Odores, vt cæterorum quoq; oble-
tamenta sensuum, & recte, & prauè vsurpari possunt:
Finis & intentio in re mediâ virtutem, aut vitium po-
nunt. Male & nequiter canit ille!

*Pingues. at n' imo madidus mihi canus amomo
Lass. nturq; rosis tempera subtilibus.*

Voluptati precia impendebant, quod pecudum est.
illis dictum à Clemente: ἡδονὴ μὴ προσεῖται τὸ χρεῖ-
δες, ἡ θουὸς ἐστὶν ἐν αἵματι διὰ βλάβην, καὶ φάρμακον ἐρε-
δισσῶν. Voluptas, cui nihil non est vitiatas, morum est, mere-
tricioꝝ approbium, & medicamen: um irrationum libi-
dinosarum.

At vero si ad sanitatem, corporis vigorem, alacritatem vinctio adhibea ur, medicamentum est, non lasciuia instrumentum. Alcaeus in caput, & pectus, valetudinis causa de fluere vnguenta voluit. Pomponius in Pandect. & ipse Vlpianus responderunt. *Vnguentum* a quibus valetudinis causa vcinunt, mundo non contineri. Non enim ornatus causa, sed necessitatis possidentur. itaque distinguit Clemens inter *μυραλαιοις*, & *χρησταις*. Hoc est vngui ad vilitem ad robur. Illud deliburum esse vnguento ad solas illecebras. Chri-

flus vinctus est, non voluptatis, sed viliitatis, & præcipue mysterij causâ. Post iter, ieiunia, chameumias, orandi, vigilandi, docendi labores corpus vnguenti recreare, & Dominum honorare Maria voluit, *ἐπεὶ ἤγχετο τὸ καθίσαιον εἶναι παρὰ αὐτὴν τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος τοῦ κυρίου. Quod præsantiſſimum apud se esse existimabat, eo dominum coluit, cultum sui corporis negligens, & reliquum capillis abstergens, lacrymas pœnitens Domino libans. ita loco citato Clemens,*

§. 2. Verum aliud Iudas habet, & aliud præ-
dit argumentum. Præfat vendi & dari pauperibus,
in hanc sententiam trahit Apostolos, qui crebro pau-
perum alendorum curam commendari audierant,
nunquam nisi in peccatrice tale exemplum, prodi-
galitatis, ut ipsi interpretantur, in Domino viden-
t.

Itaque ^{וְהוּא} indignati sunt, Syrus ^{וְהוּא} לְהוּרִי Vetebeſch lehuſin, & indignatio illi. Namque grauis, quā factum abominantur. Vt quid ^{וְהוּא} perdidit, perdidit hæc? Nam perditum Iudas putat, quod Domino impenditur, quia lucro eius decessit. Sic vnus malevolentia accendi ^{וְהוּא} koros, & per mulierem eam increpant, ſtolidam eſſe aſſerunt. Syrus ^{וְהוּא} לְהוּרִי fatigantes eam. Nec cauſam ſuam laudat, non imprudentiam, non amorem, non aliud excuſat. Apoſtolorum iram iniquam fuiſſe docet Chriſtus, cum ait, bonum opus feciſſe. Elegante Ambroſius in Luc. lb. 6. Verum eſt quidem quod propter pauperes paſſus eſt: ſed tamen ipſe corripuit Iudam dicentem de illo vnguento. quod eſſuſerit a Maria ſuper pedes Chriſti. Potuit hoc venundari pauperibus denariis, & dari pauperibus. Idem & cæteri Apoſtoli ſenſerant, ſed alio aſſectui, per auaritiam, iſti per miſericordiam. Iudas enim ſurio proſpectus diſcipuli pauperum alimonia conſulebant. Ex quo apparet, non credidiſſe Iudam cogitationem & ſadorum occultorum fuiſſe Dominum cognitoreſ.

Opus omnino bonum, in quo non liquores aromaticos, sed animi ministrantibus approbavit, videmus docet Ambrosius, lib. 6. cap. 7. in Lucam. Non ergo videntur Dominus, sed charitatem dilexit; fidem suscepit, liberalitatem probavit. Et tunc desideras gratiam, charitatem agnoscere in corpus Iesu fidentem resurrectionis, odorem ecclesiae, communis charitatis videntem; & ita progrediens pauperibus dabis. Tribus tibi pecunia illa proderit, si non tamquam assuetam creditas, sed tamquam profuturam Christi nomini laetaris: si ita eam conferas pauperi, ut de se de Christo, & Christo in eo confertur, quod pauperi tribuitur. Veniam ad liberalitatem non excitet, in omnium illiusde mendicare proficetur.

QVÆSTIO II.

Quo precio vendi potuit?

§. 1. **P**OMUS, mulio. Apud Ioan. 12. 3. Iudas mentem habens in avaritijs, in furis suis, subito summam confecit. Quare non venit trecentis denariis, & aliam est egenis, de denariis dixi Matth. 5. itaq; nihil opus est hoc loco addere. Apparet quid avaritia valeat, & obstinatio, atq; adeo cecitas. Si dominum conficium facile esse putavit, in eum spicula lingue maledicæ dirigit, quia non impediunt, si ignorasse existimavit, infidelis fuit: hoc postremum verum fuisse, facta quæ consecuta sunt, ostenderunt. ita enim cum Christo egit, quasi eum machinationis, & proditijs ignum putaret. Aliorum Apostolorum diversa mens erat, mulierem imprudenti zelo deliquisse arbitrabantur, dominum id voluisse permittere, non tamen reprehendere mirabantur, itaque serio pauperum causas agunt.

VER-